

Per Andersson/ elev vid Svea trängregemente plutonsbefälsskola 1980-1981 senare bl.a undervisningsråd i Statens skolverk och Statens skolinspektion, sakkunnig i Regeringskansliet

Mjölby och Trängen

Även om indelningsverket försett Mjölbytrakten med soldattorp under de olika livgrenadjärregementena och till och med en exercisplats för Vifolka kompani, hör onekligen Mjölby inte till de mer militärt präglade orterna i landet. Men steget var en gång inte långt från att kvarnbyn fått ett eget militärförband, Östgöta trängkår, som senare skulle bli Svea trängregemente, T 1.

Östgöta trängkårs och Svea trängregementes historia börjar i och med att den svenska krigsmakten genom 1884 års riksdagsbeslut tillfördes ett nytt truppslag, Trängen. 1805 inrättades den så kallade Kongl Trängbataljonen, som förlades till Marieberg utanför Stockholm. Vid denna uppsattes 1891 ännu en bataljon, Kungl Göta trängbataljon (T 2), som blev förlagd till Karlsborg. Den ursprungliga bataljonen fick då namnet Kungl Svea trängbataljon (T 1). 1893–1894 uppsattes två nya enheter, Norrlands trängbataljon (T 3) och Wendes trängbataljon (T 4).

De fyra bataljonerna förvandlades 1902 till kårer, varvid också två nya trängförband tillkom: Andra Svea trängkår (T 5) och Andra Göta trängkår (T 6). Deras namn blev 1904 Västmanlands trängkår respektive Östgöta trängkår. Vid tillkomsten av dessa fick varje arméfördelning ett eget trängförband. Östgöta trängkår uppsattes i Landskrona, där befälet fördes av chefen för T 4, vilket förband sedan 1904 kallades Skånska trängkåren. Till T 6 rekryterades värnpliktiga från Östergötlands, Jönköpings och Kalmar län.

Den nya Östgöta trängkår avsågs förläggas till det år 1900 nyblivna municipalsamhället Mjölby. Som betydande järnvägsknut med en växande industri tycktes det ha goda förutsättningar även som militärort. Mjölbyborna såg häri också en möjlighet att påskynda tillkomsten av stadsrättigheter för samhället.

I Mjölby fanns redan ett trängförråd på den plats nuvarande lokstallarna är belägna. Hit skulle också Östgöta trängkår förläggas. Inför utbyggnaden tillköptes 1901 ett större markområde öster om järnvägen. Det inlöstes från ett par gårdar som tillhörde Mjölby by, och ett fristående småbruk vid nuvarande Lagmansskolan fick överges i sin helhet. En av dem som mest ivrade för trängkårens förläggande till Mjölby var kronofogden och auditören vid Andra livgrenadjärregementet Jakob Cnatingius, sedermera ordförande i Mjölbys första stadsstyrelse 1920.

Samtidigt som Mjölby utsetts till Östgötaträngens marschmål umgicks Första och Andra livgrenadjärregementena, som var förlagda till Malmen utanför Linköping, med planer på inflyttning till Linköpings stad. För trängen framkom då förslaget att lokalisera även denna till Linköping. Den tanken vann gehör och Svea trängregementes företrädare kom att bli det första militärförbandet inne i residensstaden.

Under arbetet med förbandets lokaliteter i Linköping tjänstgjorde Ränneslätt vid Eksjö som tillfällig fristad för trängkåren från 1907 till inflyttningen i Linköping 1911. Samma år som Östgötaträngen kom till Ränneslätt överfördes Svea trängkår till Örebro. 1927 minskades antalet arméfördelningar till fyra. Som följd därav indrogs Västmanlands trängkår, och kåren i Örebro övergavs, medan det för Östgöta trängkår i Linköping innebar att namnet Kungl Svea trängkår (T 1) övertogs. T 1 blev 1949 Kungl Svea trängregemente.

Mjölbys militära anknytning var emellertid icke helt förbi; trängförrådet under befäl av förvaltaren L O Malm bestod ytterligare en tid innan dess område övertogs av Statens järnvägar. Kasernbyggnaden togs i bruk för lokpersonalens överliggning.

Trängen hade också hunnit få en gata uppkallad efter sig i Mjölby, Tränggatan, som bevarade sitt namn till 1930-talets mitt. Då ändrade nämnde kronofogde Cnatingius i en stadsplan namnet till Magasinsgatan.

Även i fortsättningen kom det att finnas vissa samband mellan Mjölby och trängen i Linköping. Som den närmast belägna grannstaden till Linköping har från Mjölby och dess omnejd rekryterats många av kårens och regementets befäl, och Mjölbyborna har fått tillfälle att se trängsoldater och deras fordon på förbandsövning i terrängen i Mjölbys närhet.